

Київський національний лінгвістичний університет
Кафедра психології, педагогіки і туризму

СИЛАБУС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ
Традиції та звичаї народів світу

Рівень вищої освіти	перший (бакалаврський)
Спеціальність	242 Туризм
Освітня програма	Туристичне обслуговування
Форма здобуття освіти	денна
Статус дисципліни	вибіркова
Мова викладання	українська
Семестр	II
Обсяг дисципліни	кредити – 3 загальний обсяг годин – 90 аудиторна робота – 30 год., у т. ч.: <ul style="list-style-type: none">- лекції – 14 год.,- семінарські заняття – 16 год.,- самостійна робота – 60 год.
Форма контролю	залік
Пререквізити	вивчення дисциплін «Основи туризмознавства», «Туристичні регіони світу», «Туристичне краєзнавство», загальні знання зі всесвітньої історії, історії культури. Здобувачі вищої освіти повинні: знати понятійно-категоріальний апарат сфери туризму, систему туристичного районування світу за версією UNWTO, комплексну характеристику туристсько-рекреаційних ресурсів туристичних регіонів і субрегіонів, теоретичні основи туристичного краєзнавства, загальний хід історичного процесу людства; вміти оперувати понятійно-категоріальним апаратом, характеризувати суспільні туристсько-рекреаційні ресурси туристичних регіонів і субрегіонів світу, користуватися науковими та методичними джерелами при підготовці до семінарських занять, робити аргументовані висновки; володіти елементарними навичками пошуку, систематизації, узагальнення інформації, роботи з джерелами, електронними ресурсами, виділення релевантної інформації, написання та оформлення реферативних повідомлень.
Постреквізити	знання, отримані у процесі вивчення дисципліни «Традиції та звичаї народів світу», можуть бути використані під час вивчення нормативних дисциплін «Географія туризму», «Туристичне країнознавство», а також вибіркового дисциплін «Культурно-пізнавальний

	туризм», «Етнокультурне регіонаознавство», «Релігійний туризм».
Викладач	Лебедєва Ірина Миколаївна, кандидат історичних наук, доцент
Контактна інформація	e-mail: iryna.lebedieva@knl.u.edu.ua
Дні занять	згідно розкладу занять
Консультації	згідно графіку консультацій

ЗАГАЛЬНИЙ ОПИС ЗМІСТУ ДИСЦИПЛІНИ

Метою вивчення дисципліни «Традиції та звичаї народів світу» є ознайомлення здобувачів вищої освіти з особливостями традиційної культури народів світу, з основними традиціями і звичаями цих народів, а також з впливом економічних, соціальних, релігійних, побутових факторів на ментальність та поведінку різних етносів з метою формування у майбутніх фахівців здатності до міжкультурного діалогу на принципах толерантності та поваги до культурного різноманіття

Предметом вивчення дисципліни «Традиції та звичаї народів світу» є особливості культурного розвитку різних народів світу, їх традиції, звичаї, етнокультурні цінності, ментальні особливості, конфесійна приналежність.

Завданням дисципліни є ознайомлення здобувачів з етнографічною класифікацією народів світу, з особливостями розвитку та формуванням культури цих народів, місцем традицій та звичаїв у різних соціокультурних спільнотах.

ЦІЛІ НАВЧАННЯ

Засвоєння навчальної дисципліни «Традиції та звичаї народів світу» передбачає формування таких компетентностей: здатність діяти соціально відповідально та свідомо; здатність працювати в міжнародному контексті; навички використання інформаційних та комунікаційних технологій. Також вивчення дисципліни має на меті формування фахових компетентностей: здатність до співпраці з діловими партнерами і клієнтами, уміння забезпечувати з ними ефективні комунікації; здатність працювати у міжнародному середовищі на основі позитивного ставлення до несхожості до інших культур, поваги до різноманітності та мультикультурності, розуміння місцевих і професійних традицій інших країн, розпізнавання міжкультурних проблем у професійній практиці; здатність аналізувати місце України у світовому та загальноєвропейському туристичному просторі; здатність організувати туристично-краєзнавчу діяльність з урахуванням історико-географічних особливостей туристичних дестинацій.

У результаті вивчення дисципліни здобувачі повинні знати теоретико-методологічні засади курсу та понятійний апарат навчальної дисципліни; розподіл світу на етнокультурні регіони; етнографічну класифікацію народів світу; роль природно-географічних чинників в антропогенезі; характеристику народів світу за конфесійною ознакою; причини етнічної різноманітності світу; особливості формування та причини виникнення звичаїв і традицій

різних етносів; основні соціокультурні традиції народів світу; особливості ментальних характеристик різних етносів; правила поведінки у місцях відправлення релігійних культів різних народів світу. Здобувачі повинні вміти давати характеристику культурним особливостям народів світу; демонструвати розуміння особливостей поведінки різних етносів; орієнтуватись у конфесійному різноманітті народів світу; демонструвати толерантність при взаємодії з представниками різних культур. Володіти елементарними навичками: міжкультурного діалогу з представниками різних культур на підставі принципів толерантності та взаємоповаги; роботи з науковою та методичною літературою, електронними ресурсами; використання отриманих знань під час навчального процесу (в роботі з науково-методичними матеріалами, джерелами аналітичного, статистичного характеру, при підготовці відповідей на теми семінарських занять, при виконанні самостійної роботи) та навчальної практики.

ПОЛІТИКА КУРСУ

Під час вивчення дисципліни «Традиції та звичаї народів світу» здобувачі вищої освіти мають відвідувати лекційні та семінарські заняття, вчасно виконувати всі види робіт, що передбачені робочою програмою навчальної дисципліни. Відпрацювання занять, пропущених через поважні причини, відбувається під час консультацій. У разі здачі завдань (практичні роботи, індивідуальні завдання) після встановленого строку без поважних причин кількість балів за їх виконання зменшується (з мах 5 б. ставиться лише 4).

Під час виконання завдань здобувачі повинні обов'язково дотримуватися принципів академічної доброчесності, а саме: самостійно виконувати всі види завдань та форми контролю; посилатися на джерела інформації у разі використання ідей, розробок, тверджень, відомостей; надавати достовірну інформацію про використані методики досліджень і джерела інформації, результати власної навчальної діяльності.

ТЕМАТИЧНИЙ ПЛАН

Тема 1. Розподіл світу на етнокультурні регіони та етнографічна класифікація народів. Мета і завдання, понятійний апарат дисципліни «Традиції і звичаї народів світу». Етнічна картина світу: міграційні процеси і розселення народів. Класифікація народів світу. Господарсько-культурний тип як основа для вивчення культури і побуту народів. Історико-етнографічні спільноти. Принципи історико-географічної класифікації народів. Етнічні процеси в сучасному світі.

Тема 2. Культура та духовні традиції країн Південної та Східної Азії. Загальна характеристика регіону Східної Азії та його народів. Історичний розвиток, релігія, культурні особливості народів Китаю. Особливості формування японського суспільства. Культура та традиції

Японії. Традиції та звичаї Кореї та Монголії. Характеристика народів Південної та Південно-Східної Азії та їх етнічна історія. Особливості релігійного життя, традиції та звичаї народів Індії. Культура та духовні традиції народів Південної та Південно-Східної Азії.

Тема 3. Особливості духовного життя народів Близького Сходу та Середньої Азії. Етнічна історія народів Близькосхідного регіону та Середньої Азії. Іслам як стрижень та основа самобутності Мусульманської цивілізації. Особливості матеріальної і духовної культури ісламських країн. Релігійно-побутова культура арабо-мусульманських народів. Особливості суспільного і культурного життя народів Середньої Азії.

Тема 4. Особливості культурного розвитку та духовні традиції народів Європи. Історико-географічне районування та етнічна історія народів Західної Європи. Особливості Західної цивілізації. Єдність та різноманітність західноєвропейських народів. Християнство як стрижень Західної цивілізації. Основні свята, традиції та звичаї, особливості національної кухні народів Західної Європи. Особливості формування «слов'янського світу». Класифікація слов'янських народів. Релігійна ситуація у країнах Центральної, Східної та Південної Європи. Роль християнства в історії слов'янських народів. Свята, традиції та звичаї слов'янських країн. Народи Кавказу: історія, релігія, основні традиції та звичаї. Етнічна історія, релігія та традиції євреїв.

Тема 5. Особливості культурного розвитку та духовні традиції країн Америки. Етнічна історія Північної Америки. Особливості формування американської нації. Ментальні і ціннісні особливості народів Північної Америки. Свята та традиції Сполучених Штатів Америки: загальнодержавний і регіональний аспекти. Свята, традиції та звичаї Канади. Етнічна історія Латинської Америки. Доколумбова Америка та колоніальна доба. Етнонаціональна своєрідність та особливості культуротворчих процесів у Латиноамериканському регіоні (феномен метисації). Звичаї, традиції, національна кухня латиноамериканських народів. Карнавал у культурі народів Латинської Америки.

Тема 6. Традиції та звичаї народів Африки. Історико-географічне районування та етнічна історія Африканського континенту. Етнічний склад, релігія, ментальність, традиції та звичаї країн Магрибу. Особливості культури і побуту народів Тропічної Африки. Особливості суспільного і культурного розвитку Південно-Африканської Республіки. Проблема подолання наслідків апартеїду.

Тема 7. Традиції та звичаї Австралії та Океанії. Історико-географічне районування та етнічна історія Австралії та Океанії. Традиції та звичаї аборигенних народів Австралії та Океанії. Австралійське та

новозеландське суспільство на сучасному етапі: особливості менталітету, традиції та звичаї.

ВИДИ ЗАНЯТЬ, ФОРМИ ТА МЕТОДИ НАВЧАННЯ

Передбачені лекційні та семінарські заняття, виконання самостійної роботи та її захист. Форма підсумкового контролю – залік.

Під час навчання використовуються методи: проблемного викладання, пояснювально-ілюстративний, репродуктивний, частково-пошуковий, дослідницький, діалогово-комунікаційний, самонавчання. Семінарські заняття передбачають усне опитування, виконання письмових практичних завдань, захист індивідуальних і групових завдань (презентацій). Самостійна робота включає вивчення теоретичних питань, що стосуються тем лекційних занять, за рекомендованою літературою, виконання індивідуальних завдань з метою закріплення теоретичного матеріалу. Однією з умов виконання індивідуальних завдань є дотримання принципів академічної доброчесності.

СИСТЕМА ТА КРИТЕРІЇ ОЦІНЮВАННЯ

Система модульно-рейтингового контролю результатів навчання здобувачів першого (бакалаврського) рівня вищої освіти має таку структуру:

№ з/п	Форма підсумкового контролю	Види навчальної діяльності	Максимальна кількість балів
1.	Передбачений підсумковий контроль – залік	1. Аудиторна та самостійна навчальна робота	50
		2. Модульна контрольна робота (МКР)	50

Поточне оцінювання всіх видів навчальної діяльності здобувача (аудиторна робота та самостійна робота) здійснюється в національній 4-бальній шкалі – «відмінно» («5»), «добре» («4»), «задовільно» («3»), «незадовільно» («2»). Невиконання завдань обов'язкової самостійної роботи, невідвідування семінарських та практичних занять позначаються «0».

Критерії оцінювання аудиторної роботи здобувача (на семінарському занятті)

№ п/п	Види навчальної діяльності	Оцінка	Критерії оцінки
1.	Відповідь на семінарі з основних питань	5	Правильна, ґрунтовна, повна відповідь, творче висвітлення проблем

		4	Правильна відповідь, але недостатньо повна, розгорнута та ґрунтовна
		3	Поверхнева відповідь з порушенням логіки, неаргументована
		2	Неправильна відповідь
2.	Активна участь у роботі семінару (доповнення, відповіді на проблемні питання тощо)	5	Максимально висока активність, що свідчить про всебічну обізнаність з матеріалом
		4	Висока активність, що свідчить про фрагментарну обізнаність з матеріалом
		3	Середня активність, що свідчить про необізнаність з матеріалом
		2	Низька активність, що свідчить про неволодіння матеріалом
3.	Експрес-контроль (робота на семінарі протягом 10-15 хв.: тест, поточна контрольна робота, вибіркове опитування та ін.)	5	Повна відповідь за критеріями конкретного виду роботи
		4	Недостатньо повна відповідь за критеріями конкретного виду роботи
		3	Поверхнева відповідь з порушенням логіки, неаргументована
		2	Незадовільна відповідь за критеріями конкретного виду роботи
4.	Написання повідомлення творчого характеру, виконання індивідуального проекту	5	Ґрунтовне повідомлення, в якому повністю розкрито зміст обраної проблеми, зроблено відповідні узагальнення, висновки
		4	Правильне, але недостатньо повне, розгорнуте та ґрунтовне повідомлення
		3	Поверхнєве з порушенням логіки, неаргументоване повідомлення
		2	Поверхнєве з порушенням логіки, численними помилками повідомлення

Критерії оцінювання самостійної роботи здобувачів

Позааудиторна самостійна робота здобувачів включає виконання

завдань, які пропонуються викладачем (письмові практичні роботи, підготовка презентацій, творчі завдання). Позааудиторна самостійна робота оцінюється за традиційною 4-бальною системою: «відмінно» («5»), «добре» («4»), «задовільно» («3»), «незадовільно» («2»). За невиконання завдань самостійної роботи здобувач отримує «0» балів.

Виконані всі вимоги до написання позааудиторної самостійної роботи: позначені проблема й обґрунтована її актуальність, зроблений аналіз різних точок зору на проблему й логічно викладена власна позиція, сформульовані висновки, тема розкрита повністю, витриманий обсяг, дотримані вимоги до зовнішнього оформлення, дані правильні відповіді на додаткові питання.	«відмінно»
Виконані основні вимоги до написання позааудиторної самостійної роботи, тема розкрита достатньо повно, витриманий обсяг, дотримані вимоги до зовнішнього оформлення. Водночас допущені деякі недоліки: не обґрунтовано актуальність проблеми, сформульовані висновки нечіткі, наявні певні неточності у викладенні матеріалу.	«добре»
Є істотні відступи від вимог до написання позааудиторної самостійної роботи. Зокрема: тема розкрита лише частково, допущені фактичні помилки в змісті позааудиторної самостійної роботи, відсутній висновок, не витриманий обсяг самостійної роботи; є недоліки в оформленні.	«задовільно»
Тема самостійної роботи не розкрита, виявляється істотне нерозуміння проблеми, не витриманий обсяг самостійної роботи; самостійна робота оформлена неправильно.	«незадовільно»

У кінці вивчення навчального матеріалу модуля напередодні заліково-екзаменаційної сесії викладач виставляє одну оцінку за аудиторну та позааудиторну самостійну роботу здобувача як середнє арифметичне з усіх поточних оцінок за ці види роботи з округленням до десятої частки. Цю оцінку викладач трансформує в **рейтинговий бал за роботу протягом семестру** шляхом помноження на 10^1 . Таким чином, максимальний рейтинговий бал за роботу протягом семестру може становити **50**.

Модульна контрольна робота (МКР) є складником семестрового рейтингу і виконується перед заліком.

До кожного варіанта модульної контрольної роботи входить по три питання, що відповідають **репродуктивному** (рівень А), **алгоритмічному**

¹ Наприклад, протягом семестру здобувач отримав за аудиторну та самостійну роботу такі оцінки: «5», «3», «5», «4», «5», «4». Середня арифметична оцінка становить **4,33**, з округленням до десятої частки – **4,3**. Отриману оцінку множимо на **10**: $4,3 \times 10 = 43$. Це число є рейтинговим балом здобувача за роботу протягом семестру.

(рівень В) й творчому (рівень С) рівням складності. Кожне питання модульної контрольної роботи оцінюється по багатобальній системі.

Структура модульної контрольної роботи:

Завдання репродуктивного рівня (А): максимальна кількість балів – 10.

Завдання алгоритмічного рівня (В): максимальна кількість балів – 15.

Завдання творчого характеру (С): максимальна кількість балів – 25.

Максимальна кількість балів за виконану модульну контрольну роботу становить **50 балів**. Наявка на МКР оцінюється в **0 балів**.

Час виконання модульної контрольної роботи – **1 год. 20 хв.**

Критерії оцінювання модульної контрольної роботи

Види завдань	Кількість балів	Критерії оцінки
Питання (завдання) репродуктивного рівня (рівень А, мах – 10 б.)	10	відповідь логічна та послідовна, повністю розкриває зміст питання
	7–9	відповідь повна, проте є незначні недоліки та помилки
	4–6	відповідь неповна, містить недоліки та помилки
	1–3	відповідь схематична, містить багато фактологічних помилок та неточностей
	0	відповідь відсутня або повністю не відповідає змісту питання
Питання (завдання) алгоритмічного рівня (рівень В, мах – 15 б.)	15	відповідь повна, логічна, послідовна; здобувач демонструє відмінне знання фактологічного матеріалу, досконало орієнтується у змісті питання
	11–14	відповідь у цілому правильна, проте недостатньо повна та змістовна
	7–10	відповідь неповна, містить деякі помилки та неточності
	4–6	відповідь неповна, поверхнева, із суттєвими помилками та неточностями
	1–3	відповідь схематична, майже не розкриває зміст питання, містить неточності, помилки
	0	відповідь відсутня або повністю не відповідає змісту питання
Питання (завдання) творчого рівня (рівень С, мах – 25 б.)	25	відповідь вичерпна, змістовна, логічна та послідовна, містить самостійні судження та демонструє здатність творчого розв'язання поставлених завдань; здобувач вільно оперує

		поняттями та категоріями, аргументовано доводить власну точку зору
	21–24	відповідь правильна, змістовна, послідовна, але містить деякі неточності у розв'язанні завдань; здобувач аргументовано доводить власну точку зору
	16–20	відповідь змістовна, послідовна, але містить недоліки та неточності у розв'язанні завдань; здобувач демонструє недостатнє обґрунтування власної точки зору
	11–15	відповідь в цілому правильна, але неповна, містить незначні недоліки, рівень самостійності суджень недостатній
	6–10	відповідь неповна, схематична, є неточності та помилки у викладенні матеріалу, рівень самостійності суджень недостатній
	1–5	відповідь поверхнева, нелогічна, містить суттєві помилки та неточності, рівень самостійності суджень низький
	0	відповідь відсутня або не відповідаю змісту питання
Разом		50 балів

Семестровий рейтинговий бал є сумою рейтингового бала за роботу протягом семестру і рейтингового бала за МКР.

Максимальний рейтинговий бал здобувача становить **100 балів**.

Підсумкова форма контролю – залік в усній формі.

Оцінка в національній шкалі («зараховано», «не зараховано») та оцінка в шкалі ЄКТС виставляються на підставі семестрового рейтингового бала здобувача за дисципліну таким чином:

90 – 100 балів	–	A	} зараховано
82 – 89 балів	–	B	
75 – 81 бал	–	C	
66 – 74 бали	–	D	
60 – 65 балів	–	E	
59 балів і нижче	–	FX.	

Здобувачі, які мають семестровий рейтинговий бал з дисципліни **60 і вище**, отримують оцінку «зараховано» і відповідну оцінку в шкалі ЄКТС без

складання заліку.

Здобувачі, які мають семестровий рейтинговий бал з дисципліни **59 і нижче**, складають залік і в разі успішного складання їм виставляється оцінка «зараховано» в національній шкалі, а в шкалі ЄКТС – **E** та бал **60**. Якщо здобувач під час заліку отримав оцінку «не зараховано», то йому у відомість обліку успішності виставляється оцінка «не зараховано» в національній шкалі, оцінка **FX** – у шкалі ЄКТС та його семестровий рейтинговий бал за дисципліну.

Критерії оцінювання заліку:

№	Критерії оцінювання	Шкала оцінювання	
		«зараховано»	«не зараховано»
1.	Відповідність змісту	Відповідь здобувача повністю відповідає змісту питання. Основні проблеми розкриті чітко та в повній мірі	Відповідь здобувача лише частково відповідає або не відповідає взагалі змісту питання. Основні проблеми визначено нечітко або не визначено зовсім
2.	Повнота і ґрунтовність викладу	Основні питання розкриті повністю і ґрунтовно	Основні питання розкриті лише частково і без належної глибини або взагалі не розкриті
3.	Термінологічна коректність	Здобувач вільно й коректно користується понятійно-категоріальним апаратом дисципліни	Здобувач майже не користується термінологією

Оцінка «зараховано» виставляється за умови, якщо відповідь здобувача в повній мірі відповідає всім зазначеним критеріям.

Оцінка «не зараховано» виставляється за умови, якщо відповідь здобувача не відповідає хоча б одному із зазначених критеріїв.

Умови допуску до заліку

Для допуску здобувачів вищої освіти до заліку з дисципліни «Традиції та звичаї народів світу» обов'язковим є виконання ними вимог навчального плану і графіка навчального процесу. Здобувачі мають відпрацювати всі пропущені аудиторні заняття з дисципліни «Традиції та звичаї народів світу». Здобувач вважається **допущеним до семестрового контролю** (заліку), якщо він **виконав усі види робіт**, що передбачені робочою програмою дисципліни.

РЕКОМЕНДОВАНІ ДЖЕРЕЛА

Базова література

1. Баран В. Д., Баран Я. В. Історичні витоки українського народу. Київ : Генеза, 2005. 208 с.
2. Борисенко В.К. Весільні обряди та звичаї на Україні : історико-етнографічне дослідження. Київ : Наукова думка, 1988. 192 с.
3. Вовк Х. К. Студії з української етнографії та антропології. Київ : Мистецтво, 1995. 335 с.
4. Гаврюшенко О. А., Шейко В. М., Кравченко О. В. Історія світової культури : навч. посіб. Київ : Кондор, 2006. 404 с.
5. Левчук Л. Т. Історія світової культури. Київ : Центр учбової літератури, 2010. 400 с.
6. Надольська В. В. Загальна етнологія: понятійно-термінологічний апарат. Луцьк : Вежа, 1999. 62 с.
7. Нельга О. В. Теорія етносу : курс лекцій. Київ : Тандем, 1997. 368 с.
8. Орлова Т. В. Всесвітня історія: Історія цивілізацій : навч. посіб. Київ : Знання, 2012. 446 с.
9. Павленко Ю. Історія світової цивілізації: Соціокультурний розвиток людства : навч. посіб. Вид. 3-тє, стереотип. Київ : Либідь, 2001. 360 с.
10. Тиводар М. Етнологія : навч. посіб. для студ. вищих навч. закл. Ужгород, 1998. 577 с.
11. Утвенко В. В. Етнологія: Навч. посіб. Київ : Персонал, 2017. 244 с.
12. Хоптяр Ю. А. Етнологія: навч. посіб. Кам'янець-Подільський : Медобори-2006, 2008. 160 с.
13. Художня культура світу. Культурні регіони: арабо-мусульманський, африканський, індійський, далекосхідний, латиноамериканський, північноамериканський : навч. посіб. для ЗНЗ / упоряд.: Н. Є. Миропольська, Е. В. Белкіна, Л. М. Масол. Харків : Ранок, 2010. 192 с.
14. Юрій М. Ф. Етнологія : навч. посіб. Київ : Дакор, 2006. 356 с.

Додаткова література

1. Агеева Р. А. Страны и народы: происхождение названий. Москва : Наука, 1990. 256 с.
2. Арутюнов С. А. Народы и культуры: развитие и взаимодействие. Москва : Наука, 1989. 247 с.
3. Баран В. Д. Давні слов'яни. Київ : Альтернативи, 1998. 336 с.
4. Баран В. Д., Козак Д. Н., Терпиловський П. Т. Походження слов'ян. Київ : Наукова думка, 1991. 144 с.
5. Берндт Р. М., Берндт К. Х. Мир первых австралийцев / пер. с англ. Москва : Наука, 1981. 448 с.
6. Бромлей Ю. В. Очерки теории этноса. Москва : Наука, 1983. 418 с.
7. Бромлей Ю. В. Этнические процессы: теория, история, современность.

Москва : Наука, 1987. 332 с.

8. Гумилёв Л. Этносфера: история людей и история природы. Москва : АСТ, 2004. 576 с.

9. Губин А. Традиции и обычаи народов мира. Москва : Мир книги, 2008. 192 с.

10. Древние цивилизации / под общей ред. Г. М. Бонгард-Левина. Москва : Мысль, 1989. 479 с.

11. Зорин И. В. Феноменология путешествий: Ч. I: Этнология путешествий. Москва : Советский спорт, 2004. 128 с.

12. Лобжанидзе А. А., Заяц Д. В. Этнокультурные регионы мира : учеб. пособие. Москва : Прометей, 2013. 231 с.

13. Львова Э. С. Этнография Африки. Москва : Изд-во МГУ, 1984. 246 с.

14. Малые народы Индонезии, Малайзии и Филиппин / под ред. Н. Н. Чеботарёва. Москва : Наука, 1982. 256 с.

15. Манакон А. Г. Туристские регионы мира. География культурного наследия: учеб. пособие. Псков: ПГПУ, 2011. 320 с.

16. Мельникова Е. В. Культура и традиции народов мира (этнопсихологический аспект). Москва : Диалог культур, 2006. 303 с.

17. Народы и религии мира / гл. ред. В. А. Тишков. Москва : Большая Российская Энциклопедия, 1998. 928 с.

18. Поленова Т. Самые удивительные обычаи и традиции народов мира. Москва : Феникс, 2011. 251 с.

Інформаційні ресурси

1. Національна бібліотека України імені В.І.Вернадського. URL: <http://www.nbuv.gov.ua/>.

2. Національна бібліотека України імені Ярослава Мудрого. URL: <https://nlu.org.ua>.

3. Інститут мистецтвознавства, фольклористики та етнології ім. М.Т.Рильського НАН України. URL: <http://www.etnolog.org.ua/>.

4. Все о туризме – образовательный туристический портал. URL: <https://tourlib.net/>.

5. Видео-путешествия по странам мира. Традиции и ремесла народов мира. URL: <http://tours-tv.com/ru/typew/ethnographic>.

6. Словарь народов мира, энциклопедия национальностей онлайн. URL: <https://www.dicsonline.ru/slovary/slovar-narodov>.

7. AirPano: Виртуальные путешествия вокруг света. URL: <https://www.airpano.ru/>.